

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VII. Filia avaritiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

nolo dicere de uno amisso... Non dico, unum minus habebis, computa quia unum plus habes. Fac locum Christo cum filiis tuis... Duos filios habes? tertium illum computa. Tres habes? quartus numeretur, &c. Unius filii tui serva locum Domino tuo. Quod enim dabis Domino tuo, & tibi proderit, & filiis tuis. Quod autem male servas filiis tuis, & tibi oberit, & filiis... Puto fratres, quia parva & facilis cogitatio est, putare patrem filiorum habere unum filium amplius, & comparare talia pradia, quae possideas in aeternum, & ipse, & filii tui. Quid dicat avaritia, non habet. Non vos vincat, non plus valeat in cordibus vestris, quam Redemptor vester. Non plus valeat in corde vestro, quam ille qui monet sursum corda habere. Et nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi arugo & tinea demolitur, & ubi fures effodunt, & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo, &c. Non necesse est ergo (inquit Salvianus l. 1.) ut filio tuo terrenos thesauros recondas, nullam re eum facies ditiores, quam si ipsum filium tuum thesaurum Dei feceris. Imò considera (inquit Basiliius homil. 7. in ditescentes) ne opes multis cum arumis cumulatatis relinquendo, peccandi materiam alius suppetas, duplici poena postmodum plendendus, & tuorum scilicet criminum causa, & aliorum, quibus delinquendi materiam prabueris.

CAPUT VII.

Filia avaritia.

112 **D**E avaritia (inquit D. Gregorius l. 31. Moral. c. 17.) proditio, fraus, fallacia, perjuriam, inquietudo, violentia, & contra misericordiam obdurations oriantur, sicut & furtum, homicidium, simonia, usura, neglectus divinorum, fiducia in rebus saeculi, & mala penè omnia. „ Quid enim mirum (ait divus Petrus Damianus l. 2. epist. 2.) „ avaro nihil est scelestius, cum dicatur omnium malorum radix esse cupiditas. „ In quo enim radix „ est omnium malorum, ille consequenter omnium malorum reus esse convincitur. Quia quorum habet in sui pectoris agro radicem, non potest venenatam vitare propaginem. Dura certè, „ & nimis formidolosa sententia; si enim nihil est avaro scelestius, nihil iniquius quam amare pecuniam: „ non ergo melior est parricidis, „ non praefertur incestis, aequatur haereticis, assimilatur idololatriis. Unde & Apostolus dicit: 113 *Avaritia quae est idolorum servitus.* Eleganter, ut solet, Chrysostomus homil. 29. in Matth. „ Fingite „ (inquit) „ videre tetrum „ quemdam hominem, qui ab oculis ignem „ emittit; cui ex utroque humero dracones pro „ manibus dependant; cujus os cavernae instar „ magnitudine sit; in quo pro dentibus acuti „ entes stent; ex lingua venenosus fons scaturiat; venter omni fornace sit ardentior; cuncta quae immittuntur subito consumens; pedes alati, ventis quoque ipsis velociore, facies

canis ac lupi simul faciem ostendat; nec hominis vocem emittat, sed insuave quiddam ac terribile mugiat; is ad haec omnia faces ardentes in manibus teneat... Imaginemur eum obvios quoque jugulare, carnes eorum lacerare ac devorare. Multò truculentior est avarus, in omnes ut mors insiliens, omnes ut infernus deglutiens, communis generis humani hostis; quippe qui vellet nullum hominem esse, ut omnia possideret. Neque hinc sistit gradum; sed cum omnes perdidit cupiditate suam, etiam terrae substantiam cupit abolere, ac ipsam in aurum conversam vellet aspicere. Verum ut videatis nondum nos insaniam illius oratione affectus, fingamus à nemine ipsum accusari, nullum ipsi terrorem imminere; non à iudiciis, non à consuetudine hominum, non à legibus; & tunc videbis ipsum arrepto enle omnes interire, nulli parcere; non amico, non cognato, non fratri, non ipsis parentibus. Interrogate avarum, si non haec secum quotidie versat, si non omnes cogitatione invadat amicos, cognatos, parentes. At nec interrogare quidem ipsum opus est. Scitis enim quòd qui hoc morbo premuntur, & vitam parentum tenem graviter ferunt, & dulce illud ac naturam suavissimum liberorum donum, grave ac molestum esse sentent. Unde factum est, ut multi sterilitatem uxorum herbis procuraverint, & naturam orbam effecerint; qui etiam filios natos non interfecerunt, attamen ne omnino nascerentur, effecerunt.

Sed ut ad exponendas avaritiae filias regrediamur, *filia avaritiae*, ait Angelicus Doctor q. 118. a. 8. dicuntur vitia, quae ex ipsa oriuntur. Ipsa enumeravimus n. 112. *Proditio* est illicita manifestatio rei alicujus, vel personae, in proximi detrimentum, contra fidem ipsi debitam. Est mortalis ex suo genere, potestque quadrupliciter contingere. Primum, prodendo personam, quomodo Judas ex avaritia prodidit Christum. Secundò, prodendo loca, v. g. urbem, castrum, &c. Tertio, prodendo res mobiles. Quarto, prodendo alterius secreta sibi commissa, litteras v. g. alterius alienis deferendo, &c.

Fraus est astuta deceptio alterius in facto. Est similiter mortalis ex suo genere. Contingit multipliciter in contractibus, tam ratione materiae, quam ratione pretii, &c. De quibus ad septimum Decalogi praecipuum.

Fallacia est astuta deceptio alterius in verbo seu verborum mendacium, aut aequivocorum dolosa usurpatio ad decipiendum proximum. De ea plura ad octavum praecipuum Decalogi.

Perjurium est ejusmodi verborum fallax usurpatio, juramento firmata.

Inquietudo est nimia anxioque mentis applicatio ad acquirendas, vel conservandas divitias, cum excessivo timore, ne in futurum desint. Lethalis est, dum finem ultimum quis in rebus temporalibus constituit, curisque terrenis sic se immergit, ut aeternae salutis suae curam notabiliter negligat; vel cum divi-

na providentiæ diffidit.

119 *Violentia* est quando res aliena per vim injustam usurpatur, ut cum pauperes à diviti- bus tyrannicè opprimuntur oneribus, rapinis, injuriis, verberibus, iniquis pecuniarum vel operum exactionibus. De ea ad septimum præceptum.

120 *Obduratio contra misericordiam* est peccatum, quo cor avari tam tenaciter affixum est rebus suis, ut miseris pauperum non emolliatur ad eorum inopiam sublevandam. De ea to. 2. ubi de eleemosyna. De furto, homicidio, simonia, usura, &c. eodem to. 2. ubi de præceptis Decalogi.

121 Solum hic aliquid adjicere lubet ad ea quæ num. 114. de prodicione dixi, quia alibi non recurret commodior de iis differendi locus. Observandum itaque lethalis prodicionis reatum incurrere i. imitatores perfidi Simonis, de quo 2. Machab. 3. qui utique absconditas proximi pecunias, vestes, supellectilem, chartas magni momenti, & similia manifesta faciunt latroni, ea direpturo, sicut Simon Apollonio Duci manifestos fecit thesauros templi Hierosolymitani. Qua in re non solum proditor, sed & sacrilegus fuit.

122 *2.º* eos qui alterius arcanum suæ fidei commissum in ejus detrimentum evulgant. Hoc enim fidei & justitiæ, adeoque legi naturæ repugnat. Proditores proinde sunt Ministri Principum, arcana ipsorum revelantes. Sicut & Advocati & Procuratores adversa parti clientum secreta manifestantes. Et Medici, Chirurghi, &c. pudendos, sed occultos aliquorum morbos, qui se fidei & curæ ipsorum crediderunt, cum ipsorum infamia divulgantes. Et quicumque arcanum momentosum, ipsis ab amico creditum, alteri præter ipsius voluntatem notum faciunt, dum probabiliter metuere debebant ne inde malum ipsi accideret. Nam, ut dicitur Prov. 27. *qui denudat arcana amici, fidem perdit. Et infra: Denudare amici mysteria, desperatio est anima infelicitis.*

123 Excipe, nisi secretum amici vergat in grave damnum tertii, maximè Praelati, Principis, Ecclesiæ, Communitatis, &c. Tunc enim obligatio est revelandi iis quorum interest, v. g. eos qui hæreses, vel prava dogmata occultè disseminant; vel aliquid moluntur contra patriam; vel vitæ, famæ, bonis alicujus privati insidiantur, modò id extra confessionem sacramentalem sciatur. Quia, ut S. Thomas ait 2. 2. q. 70. a. 1. ad 2. *de illis qua homini sunt commissa in secreto per confessionem, nullo modo debet testimonium ferre: quia hujusmodi non scit ut homo, sed tamquam Dei Minister; & majus est vinculum Sacramenti quolibet hominis præcepto. Circa verò ea qua aliter homini sub secreto committuntur, distinguendum est. Quandoque enim sunt talia, qua statim cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta, si pertinent ad corruptionem multitudinis, spiritualem, vel corporalem, vel in*
Tom. I.

grave damnum alicujus persona, vel si quid aliud est hujusmodi, quod aliquis propalare tenetur, vel testificando, vel denunciando. Et contra hoc debitum obligari non potest per secreti commissum, quia in hoc frangeret fidem, vel charitatem, quam alteri debet. Quandoque verò sunt talia, qua quis prodere non tenetur. Unde potest obligari ex hoc quòd sibi sub secreto committuntur. Et tunc nullo modo tenetur ea prodere, etiam ex præcepto Superioris: quia servare fidem est de jure naturali. Nihil autem potest præcipi homini contra id quod est de jure naturali.

Nec contrarius est S. Bonaventura in 4. dist. 124 21. a. 2. q. 3. ubi ad quæstionem, utrum recipiens aliquid sub secreto, teneatur revelare Superiori præcipienti? respondet teneri, etiam si præstitisset juramentum de non revelando. Quia juramentum est nullum, & in præjudicium veritatis & obedientiæ. Quia Angelus verbo *festis* n. 33. intelligit hoc procedere, quando Superior hoc præcipit, ad averendum grave malum tertii, vel Communitatis; atque ita concordat S. Bonaventura cum S. Thoma. Concordat etiam Alexander de Ales in 4. dist. 19. a. 2. versu *ad illud quod objicitur per simile*, dicens, quòd si quis promiserit alicui, quòd teneret aliquod factum secretum, & postea, nisi velit illud testificari, damnabitur aliquis innocens, vel necesse erit ipsum mentiri, vel esse inobedientem Superiori (legitimè præcipienti) vel aliquod grave scandalum orietur; in tali casu non debet factum illud celare.

Idque procedit, secundum Doctores, etiam si secretum sit tibi commissum sub sigillo confessionis, sine confessione tamen sacramentali, ut si quis ut consilium vel auxilium temporale ab aliquo recipiat, ipsi dicat peccatum suum, addendo, hoc tibi dico in confessione, vel sub sigillo confessionis. Sunt enim (ait Dominicus Sotus de reg. secret. q. 7. membro 2. conclus. 4.) qui ut arctius obligent ad secretum, signant se signo crucis, & flectentes genua, dicunt se committere secretum in confessione; qui tamen reverà sacramentaliter non consententur omnia peccata sua, cum intentione accusandi se in ordine ad absolutionem. Tunc enim secretum non committunt in confessione sacramentali, nec Sacerdoti ut Christi Ministro, sed ut homini, in ordine ad effectum aliquem temporalem. Tunc proinde non intervenit sigillum confessionis sacramentalis, uti etiam tradit Cajetanus ad citatum locum S. Thomæ versu *in responsione ad tertium*. Estque sententia communis, teste Navarro in Manuali c. 18. n. 55.

CAPUT VIII.

Definitio & malitia luxuria.

Luxuria est inordinatus appetitus venereæ voluptatis. Malitiam ipsius ex genere suo mortalem esse, nullus est qui dubitet. Inter
Ffff